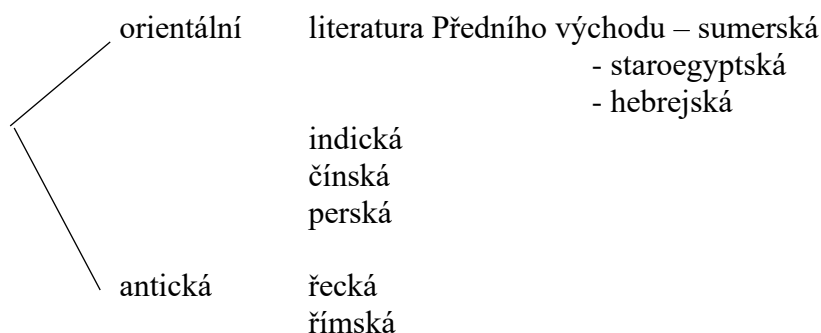

Starověká literatura

vzdělaná byla pouze malá skupina obyvatel (představitelé církve, státní úředníci), také panovník často negramotný
většina děl anonymních, převládalo ústní podání památek

ORIENTÁLNÍ

1) SUMERSKÁ (Mezopotámie)

oblast mezi řekami Eufrat a Tigris, na přelomu 4. a 3. tisíciletí p.n.l.
klínové písmo, (na hliněné destičky trojhranným rydlem)

Chammurapiho zákoník

Epos o Gilamnešovi

nejstarší hrdinský epos, vznikl cca 3 000 př. n. l., zapsán později
epos = epický příběh ve verších s mnoha dějovými odbočkami
Gilgameš – historická postava města Uruk, chtěl se stát nesmrtelným

2) STAROEGYPTSKÁ LITERATURA

vzniká už na konci 4. tis. př.n.l.

obrázkové písmo = hieroglyfy, psalo se na papyrus, tesáno do kamene, ryto do dřeva...)

Knihy mrtvých – rady zemřelému

Vlastní životopis Sinuhetův (autobiografická povídka)

Báje a pověsti

3) HEBREJSKÁ LITERATURA

písemnictví starověkých palestinských Židů, 1. tis. př.n.l. – 1. st. n. l.

Starý a Nový zákon (Bible)

4) INDICKÁ LITERATURA

2. tis. př.n.l.

Hrdinské eposy: Mahábhárata - *veršovaný epos o boji různých kmenů o moc, válka mezi rody*, Rámájána - *veršovaný epos o životě Rámy*)

bajky

závěr starověku – **Kámasútra** (v překladu Učebnice lásky)

- pochází z Indie, doba 4. - 6. století, autor: mnich Vátsjájana

- pojednává o lidské sexualitě a intimních vztazích

5) ČÍNSKÁ LITERATURA

1500 př.n.l., používali čínské znakové písmo, psali na papír nebo hedvábí

poezie Kniha písní (soubor čínského básnictví - písně milostné, svatební, pracovní, hymny a ódy...)

ANTICKÁ

Spolu s Biblií utvořily a ovlivnily kulturu a vzdělanost celé Evropy

1) ŘECKÁ LITERATURA

a) **Eposy : Ilias a Odyssea /Homér/**

Ilias – popisuje desetileté boje o Tróju, hlavními hrdiny jsou Achilles, Patrokles, Priamos, Hektor

Odyssea – líčí desetileté putování Odyssea domů, zažívá mnohá dobrodružství, v rodné Ithace na něj čeká věrná žena Penelopa a syn Telemachos

b) Bajky (Ezop)

c) Poezie (Sapfó, Anakreon)

d) Drama -

vyvinulo se ze sborových zpěvů, nesměly hrát ženy, jejich role hráli mladíci, používaly se masky, velké amfiteátry...)

JEDNOTA MÍSTA, ČASU, DĚJE

- všichni dramatici vycházeli z homérských motivů

Autoři tragédie

Aischylos

Sofokles

Euripides

Komedie

Aristofanes

e) „**věda**“ - slavní filosofové a matematici - Thalés z Milétu, Pythágoras

- filosofie

Sókratés

Platón

Aristotelés (žák Platóna, vychovatel Alexandra Velikého)

-dějepisectví – Herodotos

2) ŘÍMSKÁ LITERATURA

= latinsky, napodobovala literaturu řeckou, ale nedosáhli její úrovně

a) **komedie** – Plautus

b) **próza:** - řečnictví – Cicero

- historie – G. J. Caesar (Zápisky o válce Galské, Zápisky o válce občanské)

- Tacitus – Germania

c) **poezie** : - lyrika

Vergilius (Aeneis)

Horatius

Ovidius (Umění milovat, Proměny)

d) **filozofie:** Seneca (básník, prozaik, filozof, politik, vychovatel císaře Nera)

Antická literatura v přehledu:

	Řecko	Řím
eposy	Homér	
tragédie	Aischylos Euripides Sofokles	
komedie	Aristofanes	Plautus
bajky	Ezop	Phaedrus
poezie	Sapfó	Ovidius Vergilius
filosofie	Aristoteles Platón Sókrates	Seneca
řečnictví	Démosthénés	Cicero
dějepisectví	Herodotos	Caesar Tacitus
matematika	Pythagoras Archimedes	
lékařství	Hippokratés	
zeměpis	Ptolemaios	